C/2023/1067

15.12.2023

P9_TA(2023)0195

Omavahendid: uus algus ELi rahandusele, uus algus Euroopale

Euroopa Parlamendi 10. mai 2023. aasta resolutsioon omavahendite kohta: uus algus ELi rahandusele, uus algus Euroopale (2022/2172(INI))

(C/2023/1067)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artiklit 311,

— võttes arvesse oma 29. märtsi 2007. aasta resolutsiooni Euroopa Liidu omavahendite tuleviku kohta ([1]),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrust (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimaneutraalsuse saavutamise raamistik ja muudetakse määrusi (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimamäärus) ([2]),

— võttes arvesse ELi tulevase rahastamise kohta koostatud lõpparuannet ja soovitusi, mille kõrgetasemeline omavahendite töörühm avaldas 2016. aasta detsembris,

— võttes arvesse nõukogu 14. detsembri 2020 aasta otsust (EL, Euratom) 2020/2053, mis käsitleb Euroopa Liidu omavahendite süsteemi ning millega tunnistatakse kehtetuks otsus 2014/335/EL, Euratom ([3]),

— võttes arvesse 16. detsembri 2020. aasta institutsioonidevahelist kokkulepet Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel, mis käsitleb eelarvedistsipliini, eelarvealast koostööd ning usaldusväärset finantsjuhtimist, samuti uusi omavahendeid, sealhulgas uute omavahendite kasutuselevõtmise suunas liikumise tegevuskava ([4]) (edaspidi „institutsioonidevaheline kokkulepe“),

— võttes arvesse oma 15. detsembri 2022. aasta resolutsiooni mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 täiustamise ning vastupidava ja uutele ülesannetele kohandatud ELi eelarve kohta ([5]),

— võttes arvesse komisjoni ettepanekut võtta vastu nõukogu otsus, millega muudetakse otsust (EL, Euratom) 2020/2053, mis käsitleb Euroopa Liidu omavahendite süsteemi (COM(2021)0570),

— võttes arvesse komisjoni teatist „ELi eelarve uued omavahendid“ (COM(2021)0566),

— võttes arvesse oma 16. septembri 2020. aasta seisukohta nõukogu otsuse eelnõu kohta, mis käsitleb Euroopa Liidu omavahendite süsteemi ([6]),

— võttes arvesse oma 12. mai 1965. aasta resolutsiooni Euroopa Komisjoni ettepanekute kohta, mis käsitlevad ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) rahastamist ja EMÜ omavahendite loomist ([7]),

— võttes arvesse nõukogu 21. aprilli 1970. aasta otsust liikmesriikide rahaliste osamaksete asendamise kohta ühenduste omavahenditega ([8]),

([1]) ELT C 27 E, 31.1.2008, lk 214.
([2]) ELT L 243, 9.7.2021, lk 1.
([3]) ELT L 424, 15.12.2020, lk 1.
([4]) ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 28.
([5]) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2022)0450.
([6]) ELT C 385, 22.9.2021, lk 256.
([7]) https://www.cvce.eu/en/obj/european_parliament_resolution_on_commission_proposals-en-9c67ed5c-af04-4eab-bf89-445996e987f1.html.
([8]) EÜT L 94, 28.4.1970, lk 19.

— võttes arvesse 22. aprilli 1970. aasta lepingut Euroopa ühenduste asutamislepingute ja Euroopa ühenduste ühtse nõukogu ja ühtse komisjoni asutamislepingu teatavate eelarvesätete muutmise kohta ([9]) (Luxembourgi leping),

— võttes arvesse oma 22. juunil 2022. aastal vastu võetud muudatusettepanekuid ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem, otsust (EL) 2015/1814, mis käsitleb ELi kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemi turustabiilsusreservi loomist ja toimimist, ning määrust (EL) 2015/757 ([10]),

— võttes arvesse oma 22. juunil 2022 vastu võetud muudatusettepanekuid ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse piiril kohaldatav süsinikdioksiidi kohandusmehhanism ([11]),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi 16. detsembri 2020. aasta seisukohta, mis käsitleb nõukogu määruse eelnõu, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027 ([12]),

— võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 21. juuli 2020. aasta järeldusi,

— võttes arvesse katseprojekti „Uuring selle kohta, kas Venemaale Ukraina-vastase sõjalise agressiooni tõttu kehtestatud ELi sanktsioonide tagajärjel külmutatud ja konfiskeeritud vara on võimalik kasutada ühiskonna hüvanguks“ ([13]),

— võttes arvesse kodukorra artiklit 54,

— võttes arvesse majandus- ja rahanduskomisjoni ning põhiseaduskomisjoni arvamusi,

— võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni kirja,

— võttes arvesse eelarvekomisjoni raportit (A9-0155/2023),

A. arvestades, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 311 kohaselt varustab liit end oma eesmärkide saavutamiseks ja poliitika elluviimiseks vajalike vahenditega ja ning liidu eelarvet tuleb rahastada täielikult omavahenditest, ilma et see piiraks muid tulusid; arvestades, et ELi toimimise lepingu artiklis 311 on samuti sätestatud, et enne omavahendeid käsitleva otsuse vastuvõtmist peab nõukogu konsulteerima Euroopa Parlamendiga;

B. arvestades, et rahvamajanduse kogutulul (RKT) põhinevate osamaksete suure osakaalu tõttu sõltuvad eelarveotsused liiga palju liikmesriikidest; arvestades, et liidu eelarvet rahastatakse ka tõelistest omavahenditest – tollimaksudest ja käibemaksust, mida liikmesriigid kalduvad käsitama liikmesriikide osamaksetena liidu eelarvesse;

C. arvestades, et Euroopa Liidu Kohus on otsustanud, et „parlamendi eelarvepädevuse teostamine täiskogu istungil [kujutab] endast olulist momenti liidu demokraatlikus toimimises“ ([14]);

D. arvestades, et tegevuskava uute omavahendite kasutuselevõtmiseks õiguslikult siduvas institutsioonidevahelises kokkuleppes kohustab institutsioone hoidma liidu eelarve rahastamise küsimuse poliitilises tegevuskavas tähtsal kohal, et tagada toimiv viis taasterahastu „NextGenerationEU“ (NGEU) raames tekkinud võlgade refinantseerimiseks, ning näeb ette, et komisjon võiks lisada uute omavahendite teise kogumi finantstehingute maksu ja ettevõtlussektoriga seotud rahalise panuse või uue äriühingu tulumaksu ühtse maksubaasi;

E. arvestades, et taasterahastule tagasimaksmise vajadus, Venemaa provotseerimata ja põhjendamatu Ukrainasse sissetungi põhjustatud majanduslikud ja sotsiaalsed vapustused, inflatsiooni suur mõju liidu eelarvele ja tihenev ülemaailmne konkurents puhta energiatehnoloogia tootmise tuleviku pärast, mis on aidanud kaasa ülemaailmsete võimude massilisele avalikule sekkumisele, nagu USA inflatsiooni vähendamise seadus ja muud liidu eesseisvad väljakutsed, rõhutavad vajadust liidu omavahendite viitavad sellele, et liidu omavahendite süsteem tuleb ümber hinnata, kasutades ära uute tegelike omavahendite kogu potentsiaali, et tagada pikas perspektiivis liidu eelarve jätkusuutlik rahastamine;

([9]) EÜT L 2, 2.1.1971, lk 1.
([10]) ELT C 32, 27.1.2023, lk 108.
([11]) ELT C 32, 27.1.2023, lk 320.
([12]) ELT C 445, 29.10.2021, lk 240.
([13]) PP 07 23 05.
([14]) Kohtuotsus, 2. oktoober 2018, Prantsuse Vabariik vs. Euroopa Parlament, C-73/17, EU:C:2018:787, punkt 35.

F. arvestades, et COVID-19 pandeemial on olnud suur mõju ELi sotsiaalsele struktuurile ja majandusele ning tekitab meie majanduslikule ja sotsiaalsele taastumisele pikaajalisi väljakutseid; arvestades, et pandeemia tõi Euroopas esile olulised rahastamisvajadused, mida saab kõige paremini rahuldada peamiste poliitikavaldkondade ühismeetmetega;

G. arvestades, et Euroopa tuleviku konverentsi lõplike tulemuste kohta koostatud 9. mai 2022. aasta aruandes on toodud täiskogu ettepanek, mille kohaselt peab EL võtma arvesse Ukraina vastu suunatud sõja sotsiaalset ja majanduslikku mõju ning seost ELi majanduse juhtimise ja uue geopoliitilise olukorra vahel, ning tugevdama oma eelarvet uute omavahendite kaudu; arvestades, et Euroopa tuleviku konverentsil tegid ELi kodanikud ettepaneku tugevdada liidu eelarvet uute omavahendite abil ([15]) ning et Euroopa Parlament peaks otsustama liidu eelarve üle, kuna liikmesriikide tasandil on see just parlamentide õigus ([16]);

H. arvestades, et Euroopa Parlament on juba väljendanud oma seisukohta kõigi allahindluste ja korrektsioonide kaotamise, käibemaksupõhiste omavahendite lihtsustamise, ELi eelarve ühtsuse ning trahvide ja lõivude kasutamise kohta liidu eelarve lisatuluna;

I. arvestades, et komisjon esitas 2021. aasta detsembris seadusandliku ettepaneku, millega võetakse kasutusele kolm uut omavahendite kategooriat, millest üks põhineb heitkogustega kauplemise süsteemil (HKS), teine piiril kohaldataval süsinikdioksiidi kohandusmehhanismil (CBAM) ning kolmas Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) äriühingute rahvusvahelist maksustamist käsitleva konventsiooni esimesel sambal;

J. arvestades, et Euroopa Parlamendi 23. novembri 2022. aasta seisukoht ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu otsus, millega muudetakse otsust (EL, Euratom) 2020/2053 Euroopa Liidu omavahendite süsteemi kohta ([17]), toetas seda ettepanekut üldiselt olulise, kuigi ebapiisava sammuna; arvestades, et nõukogu jätkab ettepaneku läbivaatamist;

K. arvestades, et heitkogustega kauplemise süsteemi ja piiril kohaldatavat süsinikdioksiidi kohandusmehhanismi käsitlevad valdkondlikud õigusaktid on kavas vastu võtta 2023. aasta teises kvartalis; arvestades, et OECD kokkuleppe esimest sammast käsitlev mitmepoolne konventsioon on alles koostamisel ja selle ühtlustatud rakendamist liidu tasandil ei ole veel alustatud;

L. arvestades, et on esimesi märke ringlussevõtmata plastijäätmetel põhineva omavahendite poliitika positiivsest mõjust;

Argumendid ELi eelarve tulupoliitika reformimise poolt

1. märgib, et ELi rahaliste vahendite jaoks on praegu kriitiline aeg, kus reformide puudumisel oleks Euroopa Liidu, tema poliitika, eesmärkide tulevikule ning tema kodanike ja investorite usaldusele liidu vastu väga kahjulik mõju;

2. rõhutab, et liidu eelarve on peaaegu kõigi liidu peamiste poliitiliste eesmärkide ja juhtprogrammide elluviimiseks ning kriisile reageerimiseks väga vajalik ja järjest tähtsam; juhib tähelepanu paljudele ELi ees seisvatele väljakutsetele, nagu avatud strateegilise autonoomia ülesehitamine, eelkõige tööstuspoliitika, tervishoiu, kosmose, toidu, loodusvarade, kemikaalide, vastupanuvõime, Venemaa fossiilkütustest sõltumatuse saavutamise, ning rohe- ja digipöörde edendamine, sealjuures kedagi kõrvale jätmata, kliimamuutuste ja bioloogilise mitmekesisuse kriisiga võitlemine, Euroopa sotsiaalõiguste samba elluviimine, soolise võrdõiguslikkuse tagamine, terviseliidu ja energialiidu väljakujundamine ning suurte ühisprojektide rahastamine sellistes küsimustes nagu kaitsekoostöö, kodanikukaitse ja kosmos; tuletab meelde, et Euroopa Komisjon on öelnud, et ettenägematud vajadused, mille Euroopas toimuv sõda on endaga kaasa toonud, on väljaspool praeguse mitmeaastase finantsraamistiku võimalusi; on seisukohal, et kõigi uute liidu poliitikavaldkondade ja ülesannete jaoks tuleb eraldada uued rahalised vahendid ja täiendavad uued ressursid;

3. kordab sellega seoses, et liidu eelarve kindlaks, usaldusväärseks ja vastupidavaks rahastamiseks tuleb omavahendeid mitmekesistada ja nende hulka suurendada; on veendunud, et kui liidu omavahendeid läbimõeldult reformida, on sellega võimalik mitte ainult parandada eelarvevajaduste rahastamist, vaid ka edendada poliitikaeesmärkide saavutamist, parandada liidu ja tema liikmesriikide vahelist eelarvetasakaalu ning suurendada avaliku sektori rahaeraldiste väärtust;

([15]) Euroopa tuleviku konverents, ettepanek 16.
([16]) Euroopa tuleviku konverents, ettepanek 39.
([17]) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2022)0404.

4. tuletab meelde, et liit on kohustatud ELi taastekava alusel laenatud vahendite põhisumma ja intressid tagasi maksma; tuletab sellega seoses meelde, et liidu institutsioonid võtsid õiguslikult siduva institutsioonidevahelise kokkuleppe vormis vastu nn tagasimaksekava, millega kehtestatakse tegevuskava, mille alusel võetakse laenukasutuse kulude täielikuks katmiseks kasutusele uued omavahendid; tuletab sellega seoses meelde, et liidu kui riigisarnase laenuvõtja AAA reiting sõltub muu hulgas sellest, kui järjekindlalt ja usaldusväärselt täidavad institutsioonid poliitilist kohustust võtta uued omavahendid kasutusele; tuletab meelde, et taasterahastu tagasimaksekuludel ja nende kõikumisel on juba negatiivne mõju liidu eelarvele, ning kordab oma üleskutset komisjonile käsitleda taasterahastu küsimust mitmeaastase finantsraamistiku vahekokkuvõttes ja lisama taasterahastu eelarverida pärast mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärasid;

5. tuletab meelde oma eelpool nimetatud seisukohta, mida ta väljendas 23. novembril 2022 komisjoni ettepaneku kohta omavahendite otsust muuta; tuletab meelde, et parlament üldiselt toetas algatust võtta kasutusele kolm uut tuluallikat, mis põhinevad heitkogustega kauplemise süsteemil, piiril kohaldataval süsinikdioksiidi kohandusmehhanismil ja OECD esimese samba tuludel;

6. märgib, et ta loodab väga, et heitkogustega kauplemise süsteemil ja piiril kohaldataval süsinikdioksiidi kohandusmehhanismil põhinevate omavahenditega täidetakse lõpuks kauaaegne nõue, mille kohaselt tuleb liidu eelarve tulupool paremini siduda keskkonnapoliitikaga ning põhimõttega integreerida kliimamuutuste küsimus kulu- ja tulupoliitikasse; märgib, et piiril kohaldatava süsinikdioksiidi kohandusmehhanismi ja heitkogustega kauplemise süsteemi üle peetavatel valdkondlikel läbirääkimistel on jõutud kokkuleppele; väljendab heameelt selle üle, et seetõttu on ELi heitkogustega kauplemise süsteemi direktiivi ja piiril kohaldatava süsinikdioksiidi kohandusmehhanismi määruse sätted omavahendeid käsitleva ettepanekuga täielikult kooskõlas; nõuab, et liidu institutsioonid hindaksid põhjalikult, kuidas see tuluprognoosidele mõjub; nõuab tungivalt, et selliseid analüüse ei kasutataks ettekäändena otsuste tegemise blokeerimiseks, ning kutsub nõukogu üles astuma võimalikult kiiresti samme asjakohaste õigusaktide vastuvõtmiseks; on ühtlasi teadlik sellest, et kuna CO_2 heide pidevalt väheneb, jääb väga pikas perspektiivis ka keskkonnahoidlikest omavahenditest saadav tulu väiksemaks;

7. märgib, et seda, mida omavahendeid käsitlevas ettepanekus on märgitud OECD/G20 esimese samba kokkuleppe tuludest saadud omavahendite kohta, tuleb vastavalt mitmepoolsele konventsioonile ja sellega seotud liidu direktiivile ajakohastada, et rakendada liidu liikmesriikides sätteid ühtlustatud viisil; on siiski väga mures selle pärast, et esimese samba reformi üle peetavad läbirääkimised kulgevad ülemaailmsel tasandil liiga aeglaselt;

8. on seisukohal, et neid uusi omavahendeid on vaja, et järgmise põlvkonna eurooplased ei peaks NGEU raames laenatud vahendite põhisumma ja intresside tagasimaksmiseks taluma maksumaksjatena suuremat koormust ega tavapäraste liidu programmide kärpimist, mis mõjutavad otseselt toetusesaajaid ja projektide elluviijaid; on kindlalt veendunud, et liidu institutsioonid ja poliitilised osalejad peaksid kodanikke selgemalt teavitama liidu eelarve ja selle tulude poole eelistest; märgib, et eurooplased nõuavad õigustatult suuremat sotsiaalset ja maksualast õiglust; hoiatab, et selleks, et liidu võla tagasimaksmiseks jääks rohkem raha, ei tohi vähendada tavapärase liidu poliitika rahastamist, sest see seaks liidu pikaajaliste eesmärkide, näiteks majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse lähenemise, teadusuuringute ja innovatsiooni ning rohe- ning digipöörde elluviimise ohtu;

9. peab kahetsusväärseks, et praegune liidu eelarve rahastamise viis eelarve selle sõltuvusse liikmesriikide eelarvepiirangutest, mis tekitab surve eelarve juba niigi tagasihoidlikule kogumahule ja soodustab ootust saada õiglast vastutasu, mille puhul jäetakse mõnevõrra tähelepanuta, et ELi integratsiooni tähtsaim aspekt on solidaarsus; on veendunud, et see on üks peamisi põhjusi, miks liit ei saa kõiki oma ülesandeid ja kohustusi tõhusalt täita; on väga mures, et Euroopa ühenduste loomisest saadik on omavahendite süsteemi ajakohastamisel edasi liigutud väga aeglaselt;

10. peab kahetsusväärseks, et nõukogu ei ole uute omavahendite esimest kogumit veel heaks kiitnud; kutsub liikmesriike üles võtma nõukogus viivitamata vastu 14. detsembri 2021. aasta esimese paketi uued omavahendid; tunneb siiski muret selle pärast, et uutest omavahenditest laekuvatest summadest ei piisa, et katta kõik taasterahastu tagasimaksed ja laenukasutuse kulud (hinnanguliselt vähemalt 15 miljardit eurot aastas kuni 2058. aastani); kutsub seetõttu komisjoni üles esitama võimalikult kiiresti, ent hiljemalt 2023. aasta kolmandas kvartalis järgmise ettepanekute kogumi; nõuab, et nendes ettepanekutes võetaks arvesse parlamendi prioriteete, mis on siin esitatud;

ELi rahastamisallikate mitmekesistamine ja tulude osas uue tasakaalu leidmine

11. nõuab tungivalt, et kõik asjaosalised jätkaksid jõupingutusi, et teha liidu eelarve jaoks kindlaks uued, eelistatavalt tõelised omavahendid ja muud tuluallikad, mille abil on võimalik NGEU jaoks laenatud vahendite põhisumma tagasi maksmisest ja intressidest tulenevad eeldatavad kogukulud täielikult katta ning ELi eelarvet tugevdada, loobudes dogmast „1 % liidu SKPst"; on veendunud, et uute omavahendite kasutuselevõtmine lisaks õiguslikult siduvale institutsioonidevahelisele kokkuleppele tooks püsivat kasu mitte ainult liidu poliitika elluviimisel, vaid ka liidu positsiooni tagamisel usaldusväärse ja aruka võlaemitendina;

12. rõhutab, et liidu täiendavatest omavahenditest saadav tulu peab olema piisav mitte ainult liidu võlakirjade võla teenindamiseks, sealhulgas intressimaksete katmiseks, vaid ka vajalike Euroopa investeeringute säilitamiseks ja hõlbustamiseks pärast 2026. aastat;

13. on veendunud, et liidu eelarve tulude poolt tuleks kasutada strateegiliselt, et tugevdada liidu konkurentsivõimet ja jätkusuutlikkust ning edendada innovatsiooni ELis ning sotsiaalset, maksualast ja keskkonnaalast õiglust; rõhutab, et keskkonnahoidlikke omavahendeid tuleks täiendada ettevõtlussektori tulu maksustamisel põhinevate omavahenditega, pidades silmas piisavust, maksualast samaväärsust (need, kes saavad liidust ja selle avatud turgudest kasu, peaksid ühtlasi andma õiglase panuse selle rahastamisse) ning üldist õiglast ressursijaotust liikmesriikide ja sektorite vahel;

14. rõhutab, et kliimakriisi ja bioloogilise mitmekesisuse vähenemisega tegelemine tekitab täiendava vajaduse mobiliseerida rohkem ressursse ja hinnata ümber ELi praegused poliitilised stiimulid; on kindlalt veendunud, et liidu eelarve tulude poolt saab kasutada nii teatava negatiivse käitumise ärahoidmiseks kui ka selleks, et võimaldada investeeringutel saavutada rohepööre CO_2-neutraalsele majandusele üleminekuks; rõhutab nende poliitikate tähtsust 2030. ja 2050. aasta eesmärkide saavutamisel, eelkõige seoses kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise ja fossiilkütuste järkjärgulise kaotamisega;

Äriühingute maksustamine (BEFIT)

15. ootab komisjoni ettepanekut teemal „Äritegevus Euroopas: tulumaksuga maksustamise raamistik ehk BEFIT", mille komisjon peab 2023. aasta kolmandas kvartalis esitama; palub tungivalt komisjoni, et ta teeks ettepaneku ELi ühtsete äriühingu tulumaksu reeglite kohta, mis põhinevad ühtse maksubaasi põhijoontel ja liikmesriikide vahel kasumi jaotamisel, mille puhul rakendatakse äriühingu tulumaksu (jaotus)valemit või valemit, mis põhineb BEFITi eeskirjadel, mis oleks tegevuskava kohaselt uue omavahendi loomiseks väga hea lähtekoht; loodab, et äriühingu tulumaksul põhinevate omavahendite uues käsitluses püütakse leida lahendusi äriühingute maksustamises valitsevatele riikidevaheliste erinevustega seotud probleemidele, mille tõttu ei ole selles valdkonnas seni olnud võimalik omavahendit kasutusele võtta, ning et nähtaks ette lai kohaldamisala, millesse kuuluks rohkem ühtsel turul tegutsevaid ettevõtteid kui need vähesed suurimad ja kasumlikumad hargmaised ettevõtjad, kelle suhtes kohaldatakse OECD esimese samba kokkulepet; hoiatab, et kui OECD esimest sammast puudutavad läbirääkimised ei jõua mõistliku aja jooksul lõpule, peaks Euroopa Komisjon kaaluma teiste tuluallikate kindlustamist ühtsel turul tegutsevatelt suurtelt äriühingutelt;

ELi õiglane piirimehhanism

16. mõistab hukka asjaolu, et teatavate liidu ühtsele turule lastavate toodete tootmisahelas töötavad kolmandate riikide kodanikud, kes ei saa inimväärset palka ja elavad mõnel juhul äärmises vaesuses; juhib tähelepanu sellele, et selliste kaupade import liitu toob kaasa kõlvatu konkurentsi (sotsiaalne dumping);

17. kutsub seetõttu komisjoni üles jätkama sidusrühmadega konsulteerimist ja põhjalikku mõjuhinnangut seoses võimaliku seadusandliku ettepanekuga õiglase piirimehhanismi kohta, millega nõutakse, et ettevõtjad, kes impordivad kaupu liidu ühtsele turule, maksaksid oma ülemaailmses tarneahelas ELi mittekuuluvates riikides töötavatele töötajatele päevapalka, mis ületab asjaomast vaesuspiiri ja on piisav, et võimaldada neil pääseda absoluutsest vaesusest, nagu seda määratlevad asjaomased rahvusvahelised organisatsioonid; rõhutab, et kui ettevõtja, kes impordib liidu ühtsele turule tooteid, mille kolmandas riigis valmistanud töötajate palk jääb sellist õigusakti rikkudes alla kindlaksmääratud piiri, peab ta maksma tasu, mis vastab vaesuspiiri ja töötajatele makstava palga vahelisele erinevusele; on seisukohal, et sellise meetme jõustamisel tekkinud tulu peaks laekuma liidu eelarvesse; ootab, et komisjon esitaks hinnangu selle kohta, milline oleks mõju töötingimustele kolmandates riikides ning kas selline meede on kooskõlas asjakohaste WTO eeskirjadega; on seisukohal, et selline meede võiks suurendada liidus teatavatele tööstandarditele, töötingimustele ja palgatasemetele vastavate ettevõtete konkurentsivõimet; kutsub komisjoni üles võtma õiglase piirimehhanismi kaalumisel arvesse kogemusi, mis on saadud olemasolevatest võrreldavatest mehhanismidest liidus ja kogu maailmas, nagu piiril kohaldatav süsinikdioksiidi kohandusmehhanism;

Finantstehingute maks

18. kordab oma üleskutset komisjonile hõlmata oma teise omavahendite kogumiga finantsteenused, sealhulgas finantstehingud; palub seepärast komisjonil kaaluda üleliidulist finantstehingute maksu; nõuab sellega seoses tungivalt, et komisjon ja tõhustatud koostöö üle peetavatel läbirääkimistel osalevad liikmesriigid teeksid kõik endast oleneva, et jõuda finantstehingute maksu suhtes kokkuleppele enne 2023. aasta juuni lõppu; julgustab ülejäänud liikmesriike nendega ühinema; usub, et finantstehingute maksul kui uuel omavahendite allikal on suur potentsiaal teenida tulu, mis hõlbustaks taasterahastu „NextGenerationEU" võla tagasimaksmist ja annaks rohkem rahalisi vahendeid liidu prioriteetide rahastamiseks; rõhutab, et iga ettepanekuga peaks kaasas olema põhjalik mõjuhinnang, ning et see peaks aitama kaasa liidu poliitikaeesmärkide täitmisele ja järgima liidu subsidiaarsuse põhimõtet;

19. juhib tähelepanu äriühingute aktsiate üha suurenevale tagasiostmisele liidus (aktsiate tagasiostmine); kutsub komisjoni üles hindama äriühingute aktsiate tagasiostmisel aktsiisi kehtestamise teostatavust, kuna see võimaldaks luua uusi ressursse, takistades samal ajal üha levinumat tava, mille kohaselt premeeritakse välisaktsionäre investeeringute arvelt; kutsub sellega seoses Euroopa Komisjoni üles hindama enne tulevaste ettepanekute esitamist sellise aktsiisi mõju ühtsele turule; kutsub komisjoni üles hindama järgmise võimalusena ühtset ja standardset kinnipeetava maksu raamistikku;

Krüptorahamaks

20. soovitab kehtestada liidu krüptovaramaksu, mille tulud laekuksid uue omavahendina liidu eelarvesse; juhib tähelepanu sellele, et üleilmne krüptovaraturg on alates 2008. aasta kriisist kiiresti, kuigi ebastabiilselt kasvanud, ning et 2021. aasta mais ulatus kapitalisatsioon 2 triljoni euroni; märgib, et krüptovarasid hakatakse järk-järgult pidama tõeliseks maksevahendiks ja investeerimisstrateegiate osaks; rõhutab, et krüptovara on mõistlikum reguleerida ja maksustada mitte riigi, vaid liidu tasandil, sest see vara on väga liikuv ja piiriülese mõõtmega; rõhutab sellega seoses, et ELi krüptovaramaks soodustaks krüptovara maksustamiseks ühtlustatud raamistiku kujunemist, oleks krüptovaraturu piiriülese laadiga paremini kooskõla ja soodustaks üleilmsel tasandil maksustandardite kehtestamist;

21. rõhutab, et krüptovara maksustamiseks on mitu võimalust, näiteks võib maksustada krüptovaraga seotud tegevusest tulenevat kapitalikasumit (võttes aluseks kõigi liikmesriikide ühtse maksumäära), krüptovaratehinguid või krüptovara kaevandamist ja sellega kauplemist, mille puhul määrataks maksumäär kindlaks vastavalt elektritarbimisele ja keskkonnamõjule; kutsub komisjoni üles hindama nende võimaluste mõju Euroopa krüptovarade turule, hindama võimalikke tulusid ja esitama konkreetse ettepaneku;

Digimajandus

22. kordab oma nõudmist parlamendi 23. novembri 2022. aasta seisukohas, et kui OECD tasandil ei ole 2023. aasta lõpuks mitmepoolse konventsiooni vastuvõtmisel edusamme tehtud, tuleks esitada seadusandlik ettepanek digimaksu või sarnase meetme kohta, mida saab rakendada ühepoolselt ja mille alusel võib luua liidu omavahendi, mille varal hakata alates 2026. aastast tulu teenima; tunneb heameelt, et arutelu suurte digioperaatorite osa võrgukuludes on endiselt pooleli;

23. märgib lisaks, et andmemajanduse laienemine Euroopas on toonud kaasa andmeliikluse järsu kasvu, eriti pandeemia ajal, ning toonud märkimisväärset majanduslikku kasu suurtele Interneti-ettevõtetele ja telekommunikatsioonisektorile tervikuna; on teadlik andmevoo mõjust keskkonnale; kutsub komisjoni üles tegema kindlaks, milliste meetmetega, sealhulgas rahaliste stiimulitega, oleks võimalik andmeliiklust optimeerida ja selle CO_2 jalajälge piirata, ning neid meetmeid hinnata;

Statistikapõhised omavahendid

24. on seisukohal, et statistikapõhistes riigipoolestes maksetes seisnevatel omavahenditel võib olla suur lisaväärtus, sest need motiveerivad liikmesriike liidu tasandi poliitikat korrektselt ellu viima ja tagavad selle eest tasu; kutsub komisjoni üles hindama ja prognoosima selliste riigipoolsete maksete mõju, mis on arvutatud sotsiaal- või keskkonnastatistika põhjal, mille kohta on igal aastal kättesaadavad Eurostati tugevad, usaldusväärsed ja ühtsed ühtlustatud andmed;

25. on seisukohal, et selliste statistikal põhinevate riiklike panuste kulukohustuste täpset ulatust ja määra saaks kohandada ja kalibreerida viisil, mis tagab järgmise omavahendite kogumi õiglase jaotuse; on seisukohal, et selline terviklik ja hästi kalibreeritud omavahendite kogum võib seega asendada ja muuta ülearuseks igasuguse tulupoole kunstliku vähendamise, kindlasummalised allahindlused ja korrigeerimismehhanismid, mis seaksid omavahendite poliitika järjepidevuse ja motiveeriva toime ohtu;

26. nõuab soolisel palgalõhel põhineva omavahendi loomist; rõhutab, et selle mehhanismi raames võetaks kogurahvatulul põhinevate maksete ühe osa asemel kasutusele uus valem, mille kohaselt peavad suurema soolise palgalõhega liikmesriigid maksma proportsionaalselt suurema summa kui väiksema soolise palgalõhega liikmesriigid;

27. kutsub üles uurima võimalust võtta kasutusele uued omavahendid, mis on seotud muude kui plastpakendijäätmetega, millega antaks muuhulgas liikmesriikidele stiimul suurendada taaskasutuseks ja materjalide taaskasutamiseks kasutatavate jäätmete mahtu ning aitaks ühtlasi saavutada ka ringmajanduse eesmärki;

28. nõuab biojäätmetel põhineva omavahendi loomist; rõhutab, et selle mehhanismi raames asendataks kogurahvatulul põhinevate maksete üks osa uue valemiga, mille kohaselt peavad liikmesriigid, kes võtavad ringlusse vähem biojäätmeid, maksma suurema summa kui liikmesriigid, kes võtavad ringlusse rohkem biojäätmeid; palub komisjonil hinnata, kas ohtlike jäätmete tekke vähendamiseks ja nende saastest puhastamise edendamiseks võiks kasutusele võtta ka stiimulimehhanismi, et hõlbustada nende ringlussevõttu;

29. nõuab toidujäätmetel põhineva omavahendi loomist; rõhutab, et selle mehhanismi raames asendatakse osa kogurahvatulul põhinevatest osamaksetest uue jaotuspõhimõttega, mille kohaselt peavad liikmesriigid tasuma osamakseid, mis põhinevad asjaomasel aastal tekkinud toidujäätmete hulgal; on seisukohal, et see omavahend motiveeriks liikmesriike rakendama toidujäätmete vähendamise meetmete poliitikat kogu tootmisahelas ja igas tarbimisetapis;

Muud tuluallikad kui omavahendid

30. kordab, et igasugune avaliku sektori tulu, mis saadakse liidu poliitika rakendamisest, liidu reeglite jõustamisest või liidu rahastatud taristu kasutamisest, peaks üldjuhul laekuma vastastikuse kasu saamiseks liidu eelarvesse kas omavahendi või muu tuluna, eelkõige juhul, kui maksumäära kohaldamist, maksu kogumist ja maksukohustuse täitmise tagamist korraldab keskselt komisjon; palub komisjonil, kes ettepanekuid koostab, ning Euroopa Parlamendil ja nõukogul, kes tegutsevad seadusandjatena, järgida oma õigusloomealases töös seda valdkondadevahelist tegutsemisviisi;

31. nõuab, et eelarvetulu kohta, mis laekub maksude ja tasudena – näiteks tasuna, mida Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi (ETIAS) töölehakkamisel hakatakse võtma viisanõudest loobumise eest –, ülemäärase heite maksuna, konkurentsitrahvidena, rikkumise eest määratud trahvina jms, peaks moodustama aasta eelarve lahutamatu osa; tunnistab, et aluslepinguga seotud põhjustel peab selline muu tulu jääma kõrvaltuluks, mis laekub lisaks artikli 311 kohastele omavahenditele, mis peab alati olema esmane liidu eelarve rahastamise allikas;

32. juhib tähelepanu sellele, et kriminaalkaristustega seoses laekuv tulu ja eelkõige liidu sanktsioonide rikkumise korral varade konfiskeerimine on erijuhtumid; nõuab, et komisjon hindaks üksikasjalikult, kuidas saaks sellise tulu ja trahvid, mis on laekunud liikmesriikide ametiasutustele, teha liidu eelarve jaoks omavahenditena kättesaadavaks; toetab ideed muuta kuritegelikul teel saadud vara konfiskeerimisest ja rahaks muutmisest saadud tulu liidu omavahendite vormiks; on selle poolt, et teha Venemaa varade konfiskeerimisest ja rahaks muutmisest saadud tulu kättesaadavaks Ukrainale abi andmiseks ja Ukraina ülesehitamiseks; soovitab kasutada sellist tulu liidu üldeelarve kaudu ja tagada selle haldamiseks süsteem, milles osalevad Ukraina parlament ja Euroopa Parlament;

Valitud esindajad peavad tagama eelarvepoliitika legitiimsuse; sellega seotud kaalutlused, mis puudutavad alusakte, menetlusi ja seniseid otsuseid

33. tuletab meelde, et Euroopa integratsiooni rahastamise allikate üle on arutatud väga kaua ja aktiivselt; tuletab meelde, et 18. aprilli 1951. aasta Pariisi lepingu (millega asutati Euroopa Söe- ja Teraseühendus) artiklis 49 oli sätestatud, et Ülemamet on volitatud hankima rahalisi vahendeid, mida ta vajab oma ülesannete täitmiseks, ning kehtestama selleks söe- ja terasetootmisele maksud; [ja] sõlmima laenulepinguid;

34. rõhutab, et 25. märtsi 1957. aasta Rooma lepingu (millega asutati Euroopa Majandusühendus) artiklis 201 on sätestatud, et komisjon uurib, millistel tingimustel võib liikmesriikide osamaksud asendada muude ühenduse omavahenditega, eelkõige tuluga, mis laekuks ühise tollitariifistiku kohaselt, kui seda on täielikult rakendama hakatud;

35. tuletab meelde, et Euroopa Ühenduse kuue asutajariigi riigipead ja valitsusjuhid leppisid 2. detsembri 1969. aasta Haagi tippkohtumise lõppkommünikees kokku, et liikmesriikide osamaksud asendatakse järk-järgult [ühenduste] omavahenditega, võttes arvesse kõiki asjaomaseid huve ja eesmärki jõuda aegsasti ühenduste eelarve tervikliku rahastamiseni ja tugevdada Euroopa Parlamendi eelarvepädevust;

36. avaldab kahetsust, et vaatamata nendele esmastele juriidilistele kohustustele on alates Luksemburgi lepingust 1970. aastal kasutusele võetud ainult kaks uut omavahendit, nimelt rahvamajanduse kogutulul põhinev osamakse 1988. aastal ja plastpakendijäätmetel põhinev omavahend 2021. aastal;

37. tunnistab rahvamajanduse kogutulul põhinevate omavahendite eeliseid nende usaldusväärse võrdsustava funktsiooni tõttu; kahetseb, et omavahendite süsteemis on liikmesriikide osamaksude osakaal püsivalt kõige suurem ja moodustab praegu ligikaudu 80 %; juhib tähelepanu traditsiooniliste ja tegelike omavahendite, eriti tollimaksude, tagasihoidlikule osakaalule, mis praegu on ligikaudu 13 %;

38. jõuab järeldusele, et liidu eelarve praegune rahastamine on vastuolus asutajate kavatsuste ja aluslepingute mõttega;

39. tuletab meelde oma nõuandvaid volitusi omavahendeid käsitleva otsuse tegemisel; on veendunud, et kui Euroopa Parlamendile, kes on nii seadusandlik kui ka eelarvepädev institutsioon, antaks aluseks olevates õigusaktides ning iga-aastases eelarve tulupoole ja võlatasemega seotud menetluses suurem roll; on lisaks seisukohal, et Euroopa Parlamendil peaks olema omavahendite üle otsustamise protsessis suurem roll, et tagada liidu rahanduse nähtavus, legitiimsus ja demokraatlik vastutus;

40. tuletab meelde, et omavahendite süsteem peaks põhinema üldistel lihtsuse, läbipaistvuse ja võrdsuse põhimõtetel; kordab oma seisukohta, et allahindlused ja muud korrigeerimismehhanismid tuleks kaotada;

41. juhib tähelepanu asjaolule, et institutsioonidevahelises kokkuleppes sisalduvast teisest kogumist kaugemale jäävate uute omavahendite osas on kiiresti vaja edasiminekut; tuletab liikmesriikidele meelde, et 2027. aasta järgse mitmepoolse ja mitmeaastase finantsraamistiku üle peetavad läbirääkimised on tihedalt seotud omavahendite alaste läbirääkimistega ja omavahendite piisava kättesaadavusega; on valmis kasutama kõiki oma eelarvelisi volitusi, et tagada selged ja tõhusad edusammud omavahendite valdkonnas;

o

o o

42. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ja liikmesriikide parlamentidele.